

TEMATICKÝ AKČNÍ PLÁN OSOBLAŽSKA PRO OBLAST ZAMĚSTNANOSTI A DLUHOVÉ PROBLEMATIKY 2019 - 2022

Obsah

1	Základní informace	4
2	Analytická část – kvantitativní část	7
2.1	ZAMĚSTNANOST	7
2.1.1	Podíl nezaměstnaných osob	7
2.1.2	Pracovní příležitosti na Osoblažsku	9
2.1.3	Vzdělanostní struktura obyvatel	9
2.1.4	Významní zaměstnavatelé v regionu.....	10
2.2	ZADLUŽENOST	10
2.2.1	Dluhy občanů vůči obcím	13
3	Analytická část – kvalitativní část	14
3.1	Popis metody	14
3.2	Analýza problému a příčin	14
3.2.1	Jádrový problém	15
3.2.2	Cílová skupina	15
3.2.3	Příčiny problému.....	15
3.2.4	Rizika neřešení situace	17
3.2.5	Dosavadní přístupy k řešení problematiky nezaměstnanosti a zadluženosti	17
3.2.6	Priority a zdůvodnění potřebnosti	18
4	Návrhová část.....	20
4.1	Strategie intervence.....	21
4.2	Analýza rizik.....	28
5	Implementační část	30
5.1	Role ASZ	30
5.2	Role obcí.....	30
5.3	Systém spolupráce	30
5.4	Vyhodnocování aktivit TAP a monitoring aktivit	31
	Seznam zkratk.....	33
	Seznam obrázků.....	34
	Seznam tabulek.....	34
	Seznam grafů	34
	Seznam zdrojů.....	35
	Seznam příloh.....	35

Úvod

Dokument se specificky věnuje problematice zaměstnávání sociálně vyloučených osob v úzké vazbě na řešení dluhové problematiky, která efektivitu integrace na trh práce prioritně ovlivňuje a je zátěží nejen pro zaměstnance, ale představuje bariéry i pro potenciální zaměstnavatele. Volená témata byla určena na základě diskuze s vedením obcí, reagují na zkušenost dosavadních nastavených opatření a plně respektují dlouhodobě monitorovaný vývoj situace. Zachycuje aktuální situaci v jednotlivých oblastech, její vývoj v posledních letech a vymezuje potřebnost pro další období. Využívá zkušeností místních aktérů z realizace potřebných aktivit v minulém období a zapracovává potřebné změny.

Dokument se skládá z části analytické, návrhové a implementační. Kapitoly zahrnují kvantitativní data podložená dostupnými informacemi z dostupných analýz a data kvalitativní, jež vzešla z činnosti tematické Pracovní skupiny pro TAP.

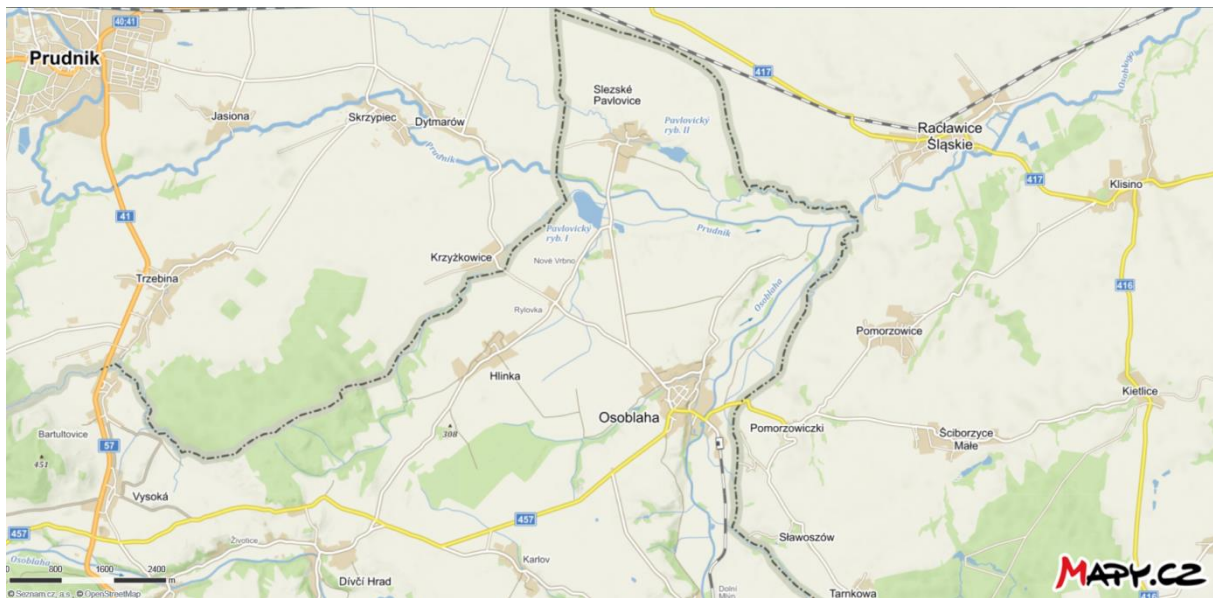
1 Základní informace

Osoblažsko, které patří do správní působnosti Krnova, tvoří výběžek českého území do území polského v severovýchodním cípu okresu Bruntál. Do mikroregionu Osoblažska je řazeno 10 obcí: Bohušov, Dívčí Hrad, Hlinka, Liptaň, Osoblahy, Rusín, Slezské Pavlovice, Slezské Rudoltice, Třemešná a Vysoká. Centrem celého mikroregionu je Osoblahy, která je obcí II. typu (s pověřeným obecním úřadem).

Hustota zalidnění vzhledem k relativně příhodným přírodním podmínkám je extrémně nízká – 29 obyv./km², což je méně než čtvrtinová hodnota hustoty zalidnění České republiky (130 obyv./km²).

Tento plán však řeší pouze obce, které uzavřely Memorandum o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování, a to obce Osoblahy, Dívčí Hrad, Slezské Pavlovice a Hlinka, dále jen Osoblažsko. To zaujímá rozlohou 45,54 km² a žije zde 1825 obyvatel.

Obrázek č. 1: Vybrané obce Osoblažska (Zdroj: Mapy.cz)

Pro Osoblažsko je charakteristická geografická odlehlost, špatná dopravní dostupnost, dlouhodobě vysoká nezaměstnanost a zadluženost. To má za následek zhoršení socio-ekonomické situace obyvatel. Dochází k odchodu vzdělaných a mladých lidí, z čehož plyne nízká úroveň vzdělání místních obyvatel a umělé stárnutí populace.

Demografický vývoj v obcích na Osoblažsku je poměrně stabilní, zaznamenává jen mírný pokles počtu obyvatel, a to díky stěhování, které (spolu s vyšší mírou úmrtnosti ve srovnání s porodností) mírně převyšuje přírůstek. K nárůstu pak došlo také díky bytové politice obce Dívčí Hrad v letech 2015 – 2017.¹

¹ Zdroj: Výzkumný tým Agentury pro sociální začleňování. Situační analýza Osoblažska: Analýza sociálního vyloučení na území vybraných obcí mikroregionu.

Vývoj počtu obyvatel v jednotlivých obcích v letech 2013 – 2017:

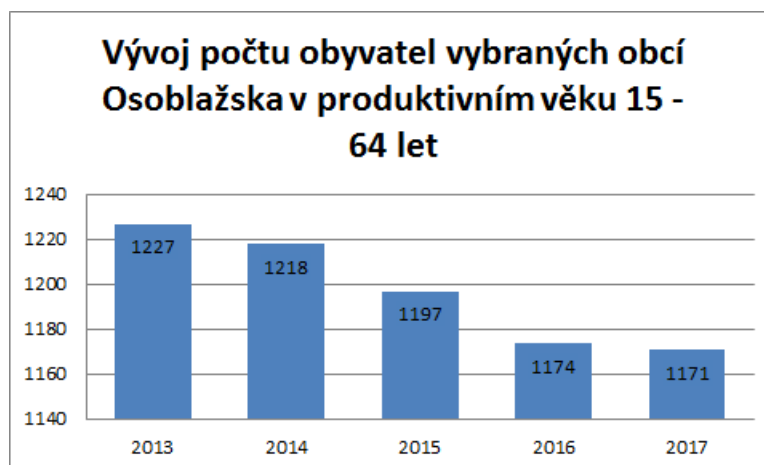
Tabulka č. 1 – Vývoj počtu obyvatel vybraných obcí Osoblažska (Zdroj: ČSÚ)

Obec/Rok (k 31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Dívčí Hrad	272	268	295	294	305
Hlinka	195	184	178	183	178
Osoblaha	1106	1146	1129	1084	1079
Slezské Pavlovice	224	224	213	229	218
Celkem	1797	1822	1815	1790	1780

Stárnutí obyvatel souvisí se snižováním počtu obyvatel v produktivním věku. Od roku 2013 se jedná o 56 obyvatel ve věku od 15 – 64 let.

Vývoj počtu obyvatel Osoblažska v produktivním věku v letech 2013 – 2017:

Graf 1 – Vývoj počtu obyvatel vybraných obcí Osoblažska v produktivním věku 15 – 64 let (Zdroj: ČSÚ)

1.1 Sociální vyloučení na Osoblažsku²

Sociální vyloučení na Osoblažsku lze charakterizovat jednak vysokou mírou nezaměstnanosti a zadluženosti obyvatel, také nízkou úrovní vzdělání obyvatel, periferní polohou, špatnou dopravní dostupností a tím ztíženým přístupem k službám. Z těchto hledisek lze jako sociálně vyloučenou oblast definovat celou lokalitu.

Za specificky (prostorově či symbolicky) vyloučené lokality můžeme považovat 8 bytových domů v Osoblaze na ulici Hlavní č.p. 125 – 132 se 107 byty. Žije zde asi 200 – 300 obyvatel, převážně Romů. Dle údajů z podkladových materiálů³ pro přípravu aktualizované verze (pro období 2019 – 2021) komunitního plánu sociálních služeb, se z 80 % jedná o příjemce dávek hmotné nouze. Dále jde o bytové doby č. 50, 52, 53, 62 a 63 v obci Hlinka, kde žije asi 50 – 80 lidí převážně z tzv. majoritní populace a bytový dům č. 113 ve Slezských Pavlovicích se 4 rodinami.

1.2 Soulad se strategickými dokumenty

Tematický akční plán Osoblažska je v souladu s národními i místními strategickými dokumenty. Jedná se o:

- **Strategii sociálního začleňování 2014 - 2020**, zejména v bodě 3.1 Podpora přístupu k zaměstnání a v bodě 3.7 Zajištění slušných životních podmínek.
- **Strategii boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020**, zejména v bodě 4.1 Snížení rizika sociálního vyloučení v důsledku předlužení jednotlivců a domácností, v bodě 7.1 Zvýšení zaměstnanosti osob sociálně vyloučených, v bodě 7.2 Zvýšení zaměstnanosti osob ve zvýšené míře ohrožených sociálním vyloučením a v bodě 7.5 Odstraňování bariér dostupnosti pracovních příležitostí pro osoby ze sociálně vyloučených lokalit
- **Strategii romské integrace 2015 – 2020**, zejména v bodě 6.1 Zajištění rovného a účinného přístupu k veřejným službám zaměstnanosti, k nástrojům aktivní politiky zaměstnanosti a k individuálnímu poradenství přizpůsobenému potřebám romských klientů a v bodě 6.3 Podpora osob samostatně výdělečně činných a podnikání.
- **Strategický plán sociálního začleňování Osoblažsko 2015 – 2018**, zejména v bodě 1.1 Vyšší počet pracovních příležitostí v regionu, v bodě 2.1 Připravení obyvatel v regionu k práci a podnikání
- Na regionální (krajské) úrovni je předložený dokument v plném souladu se **Strategií integrace romské komunity Moravskoslezského kraje 2015 – 2020** a stejně tak se i překrývá s definovanými potřebami v **Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb na roky 2015 – 2020**

TAP reaguje svými cíli na výše uvedené (a to zejména realizací skupinových motivačních a vzdělávacích kurzů pro nezaměstnané, pracovním poradenstvím a podporou při získávání standardních pracovních míst, vytvořením platformy zaměstnanosti v lokalitě, vytvořením vhodných pracovních příležitostí pro specifické skupiny obyvatel, včetně míst v sociálních podnicích. V oblasti dluhové problematiky realizací dluhového poradenství, vzdělávacími akcemi pro zaměstnavatele zadlužených či předlužených osob i vzděláváním pracovníků NNO v oblasti dluhového poradenství), dále je rozvíjí a konkretizuje, u vybraných opatření doplňuje o potřebnou finanční alokaci.

² Zdroj: Výzkumný tým Agentury pro sociální začleňování. Situační analýza Osoblažska: Analýza sociálního vyloučení na území vybraných obcí mikroregionu.

³ ANALÝZA POTŘEB ZADAVATELŮ NA OSOBLAŽSKU: Střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb OSoblažska [online]. 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://osoblaha.cz/wp-content/uploads/2019/01/Analýza-potreb-zadavatele-na-Osoblazsku.pdf>. Osoblažský cech z. s./Obec Osoblaha. S. 11.

2 Analytická část – kvantitativní část

2.1 ZAMĚSTNANOST

2.1.1 Podíl nezaměstnaných osob

Osoblažsko patří mezi regiony s nejvyšší mírou nezaměstnanosti. V dubnu 2019 byl podíl nezaměstnaných osob v ČR ve výši 2,7 %, zatímco v zapojených obcích v rozmezí 8 – 18,2 % (viz tabulka č. 2).

Tabulka č. 2 - Podíl nezaměstnaných osob (Zdroj: MPSV⁴)

Podíl nezaměstnaných osob	Dosažitelní uchazeči 15-64	Podíl nezaměstnaných osob
duben 2019		
Dívčí Hrad	18 osob	8,90%
Hlinka	10 osob	8%
Osoblaha	100 osob	14,20%
Slezské Pavlovice	25 osob	18,20%
Celkem ČR	209 828 osob	2,70%

Situační analýza Osoblažska z roku 2019 poukazuje na převážně zemědělský charakter oblasti, který nevytváří příliš mnoho pracovních příležitostí. Významnou roli z hlediska vývoje pracovních příležitostí hraje změna poměrů po revoluci, zejména zrušení systému státem dotovaných státních statků a privatizace zemědělské půdy, což způsobilo výrazný nárůst počtu nezaměstnaných. Osoblažsko není ani silným průmyslovým regionem⁵. V důsledku těchto změn se potýká také s vysokým podílem dlouhodobě nezaměstnaných osob.

Tabulka níže uvádí počty ekonomicky aktivních obyvatel podle odvětví. Údaje jsou ze sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011.

⁴ MPSV [online]. Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1.3.2014) v okrese Bruntál za duben 2019. [cit.2019-05-22]. Dostupné https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000019&_piref37_240429_37_240428_240428.statk=0&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000111&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=D&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2019&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=106000&ok=Vybrat

⁵ Agentura pro sociální začleňování (2019). Situační analýza Osoblažska. Analýza sociálního vyloučení na území vybraných obcí regionu.

Tabulka č. 3 – Ekonomicky aktivní obyvatelé podle odvětví (Zdroj: vlastní zpracování, údaje z www.risy.cz)

Odvětví	Osoblaha	Dívčí Hrad	Hlinka	Slezské Pavlovice
odvětví zemědělství, lesnictví, rybolov	15	9	11	7
průmysl	87	18	6	18
stavebnictví	42	7	6	3
obchod, opravy motor. Vozidel	20	4	2	1
doprava a skladování	17	4	3	1
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	31	4	2	1
vzdělávání	27	2	2	0
zdravotní a sociální péče	33	7	2	1
Ekonomicky aktivní obyv. celkem	451	106	89	68

Přestože údaje o dlouhodobé nezaměstnanosti jsou k dispozici za období 2014–2017, je z následující tabulky patrný vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných (déle než 12 měsíců)⁶.

Tabulka č. 4 – Vývoj počtu nezaměstnaných v obcích (Zdroj: vlastní zpracování)

Obec	Období	Počet nezaměstnaných	Počet dlouhodobě nezaměstnaných osob	%
Dívčí Hrad	12/2014	31	17	55%
	12/2015	21	9	43%
	12/2016	20	7	35%
	12/2017	15	4	27%
Hlinka	12/2014	33	11	33%
	12/2015	43	15	35%
	12/2016	29	17	59%
	12/2017	11	6	55%
Osoblaha	12/2014	137	56	41%
	12/2015	130	61	47%
	12/2016	123	68	55%
	12/2017	85	42	49%
Slezské Pavlovice	12/2014	29	13	45%
	12/2015	40	12	30%
	12/2016	27	12	44%
	12/2017	22	5	23%

⁶ Agentura pro sociální začleňování (2019). Situační analýza Osoblazska. Analýza sociálního vyloučení na území vybraných obcí regionu.

2.1.2 Pracovní příležitosti na Osoblažsku

Nabídka volných pracovních míst je v zapojených obcích Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha a Slezské Pavlovice velmi omezená. Jak je patrné z tabulky č. 4, v dubnu 2019 bylo na úřadu práce evidováno celkem 7 volných míst v obci Dívčí Hrad, v ostatních obcích nebyla evidována žádná pracovní nabídka.

Nejbližší kontaktní pracoviště Úřadu práce je v Osoblaze. Zde jsou poskytovány služby v oblasti zprostředkování zaměstnání, státní sociální podpory a dávek v hmotné nouzi. Ostatní služby, jako dávky pro osoby se ZP nebo příspěvky na péči, pak má ve své gesci Úřad práce v Krnově.

Tabulka č. 5 – Počet volných míst (Zdroj: MPSV⁷)

Duben 2019	Volná místa
Dívčí Hrad	7
Hlinka	0
Osoblaha	0
Slezské Pavlovice	0

2.1.3 Vzdělanostní struktura obyvatel

Díky historickému vývoji, který byl na Osoblažsku ovlivňován zemědělským charakterem oblasti a její periferní polohou, souvisí zaměstnanost také se vzdělanostní strukturou obyvatel. Následující tabulka uvádí údaje ze sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, avšak dle odhadů místních aktérů se tato situace výrazně nemění.

Tabulka č. 6 – Obyvatelstvo dle stupně vzdělání (Zdroj: vlastní zpracování, údaje z www.risy.cz)

Stupně vzdělání	Osoblaha	Dívčí Hrad	Hlinka	Slezské Pavlovice
Bez vzdělání, základní vč. neukončeného	275	66	63	74
Vyučení a stř. odborné bez maturity	358	73	74	48
Úplné střední s maturitou	151	41	11	10
Vyšší odborné a nástavbové	19	2	2	1
Vysokoškolské	41	4	4	1
Nezjištěné vzdělání	30	411	4	13
Celkem obyvatelstvo 15 let +	878	198	159	159

⁷ MPSV [online]. Nezaměstnanost v obcích a mikroregionech (od 1.3.2014) v okrese Bruntál za duben 2019. [cit. 2019-05-22]. Dostupné

https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem/?_piref37_240429_37_240428_240428.next_page=%2Findex.do&_piref37_240429_37_240428_240428.statse=200000000019&_piref37_240429_37_240428_240428.statsk=0&_piref37_240429_37_240428_240428.send=send&_piref37_240429_37_240428_240428.stat=2000000000111&_piref37_240429_37_240428_240428.obdobi=D&_piref37_240429_37_240428_240428.rok=2019&_piref37_240429_37_240428_240428.uzemi=106000&ok=Vybrat

2.1.4 Významní zaměstnavatelé v regionu

Mezi významné zaměstnavatelé v regionu patří:

<p><u>Osoblaha:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Domov pro seniory (soc. služeb) • ZŠ a MŠ Osoblaha (vzdělávání) • Obec Osoblaha • Jiří Steuer – (výroba šikmých stuh) 	<p><u>Krnov:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Strojovnit a.s. (strojírenská výroba) • PEGA a.s. (textilní výroba) • Krnovské opravny a strojírny (strojírenská výroba), • Značky Morava a.s. (prodej, výroba, montáž dopravního značení)
<p><u>Dívčí Hrad:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jan Bacho s.r.o. (strojírna) 	<p><u>Město Albrechtice:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Autozam Zdeněk Baláš – (kovovýroba)
<p><u>Hlinka:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Karel Škola (zemědělská výroba) 	<p><u>Pitármé:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Capacco, spol. s r. o. (výroba střešních krytin)

Krnov, který nabízí větší možnosti pracovního uplatnění je vzdálený 34 km. Spojení hromadnými dopravními prostředky je ve formě vlakových spojů i autobusové dopravy. Délka spojů se pohybuje cca mezi 45 minutami až 2 hodinami (v závislosti na zvolené formě dopravy a konkrétní obci). V případě využívání hromadných dopravních prostředků však není možná doprava v době víkendů na ranní směny a z odpoledních směn. Poslední spoj odjíždí z Krnova po 19. hodině.

2.2 ZADLUŽENOST

Dluhová problematika je široce rozšířená oblast zasahující všechny oblasti života dotčených obyvatel a jejich rodin. Míra předlužených obyvatel, tedy těch, kteří jsou již postihnuti více exekucemi, se v celorepublikovém měřítku blíží 10 % dospělé populace. Kvalifikovaný odhad dopadu je ale vyšší, tyto lidé mají rodiny, které jsou tímto postihnuty, jedná se pak až o 2 mil osob tj. 20 % obyvatel postižených exekucemi a s tím často spojeným předlužením. Zadluženost ovlivňuje všechny oblasti života (bydlení, zaměstnanost, zdraví, volný čas, mezilidské vztahy, vzdělání, výchovu dětí a další) dotčených obyvatel. Zprostředkovaně pak zasahuje tento problém do celé společnosti, budeme se s ním potýkat řadu dalších let či spíše řadu desetiletí. Zároveň se v poslední době v této oblasti přijala řada opatření na legislativní úrovni, namátkou nový zákon o spotřebitelském úvěru, zrušení přísudkové vyhlášky, zákaz rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách, zákaz bianco směnek, četné novely exekučního řádu a v poslední době právě velká novela insolvenčního zákona. Tato novela je účinná od 1. 6. 2019 a v textu odkazujeme na potřebu navýšit kapacitu dluhových poraden z důvodu zvýšeného zájmu o vstup do oddlužení. Udržení v oddlužení bude dalším úkolem dluhových poraden, zvláště ve formě odborného sociálního poradenství, protože v novele je nově umožněno insolvenčnímu soudu (na návrh insolvenčního správce) uložit dlužníkovi povinnost absolvovat až 100 hodin sociální práce. Tíha zvýšeného odborného sociálního poradenství tak bude právě na dluhových poradnách.

Níže je uvedena část ze Situační analýzy Osoblazsko vypracované výzkumným týmem ASZ, který zobrazuje situaci předlužených obyvatel v dotčené lokalitě.

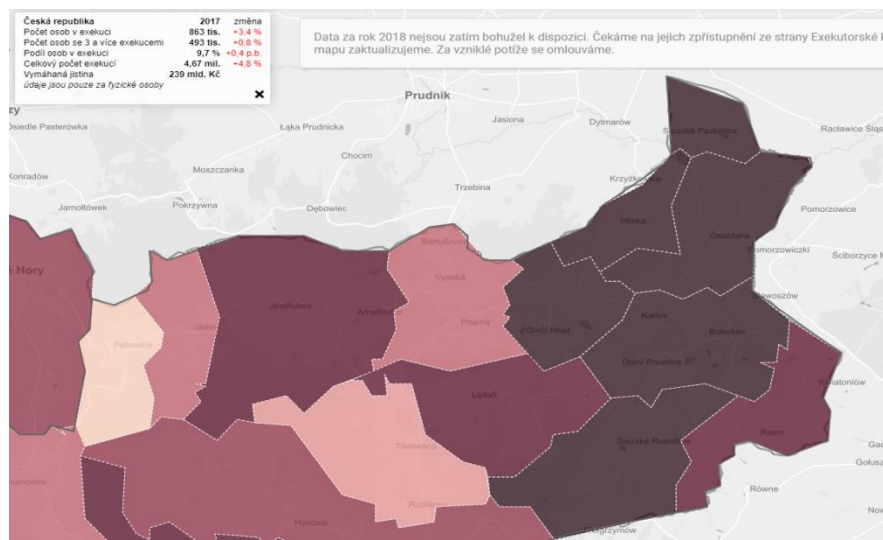
Jedním z nejzásadnějších problémů Osoblažska, úzce související také s vysokou nezaměstnaností, je kritická míra předlužení jejich obyvatel a podíl lidí v exekuci. U vybraných obcí, tedy Dívčího Hradu, Hlinky, Osoblahy a Slezských Pavlovic, dosahuje podíl osob v exekuci průměrných hodnot 37,34% a přesahuje tak celostátní průměr (9,7 %) až o 28 %. Nejvíce lidí v exekuci žije v obci Hlinka, kde se s exekucí potýká téměř polovina (45,75 %) obyvatel nad 15 let. Průměrně 77 % zadlužených se přitom potýká s vícečetnými exekucemi. Problematika zadlužení se pochopitelně do značné míry týká i obyvatel výše uvedených sociálně vyloučených lokalit. Kupříkladu část obyvatelstva na Hlavní ulici odešla ze svých domovských obcí kvůli problémům se zadlužením u předchozích pronajímatelů (obce, soukromníci) a dluhy se táhnou s nimi. Celkový přehled údajů o zadluženosti obyvatel ve sledovaných obcích nabízí tabulka.

Tabulka č. 7 – Přehled statistik zatížení obyvatel vybraných obcí Osoblažska exekucemi (Zdroj: mapaexekuci.cz, vlastní zpracování, data za rok 2017)

Obec	Počet osob nad 15 let	Počet osob v exekuci	Procentuální podíl osob v exekuci	Počet exekucí	Průměr. Počet exekucí na osobu	Podíl osob s vícečetnými exekucemi	Počet osob v insolvenční
Dívčí Hrad	241	84	34,85 %	485	5,8	81 %	12
Hlinka	153	70	45,75 %	356	5,1	76 %	7
Osoblahy	930	271	29,14 %	1320	4,9	75 %	30
Slezské Pavlovce	159	63	39,62 %	402	6,4	76 %	4

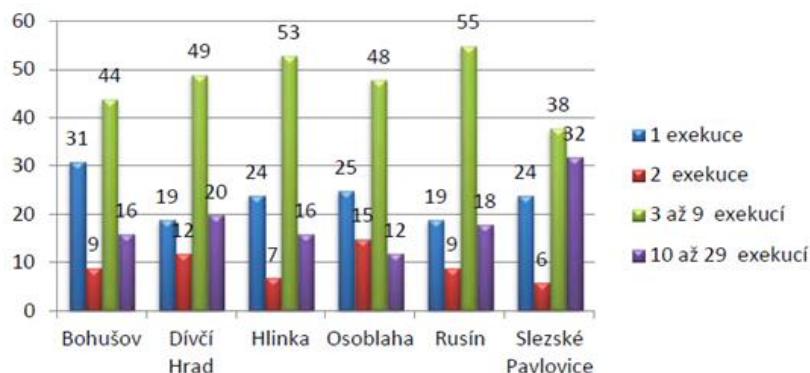
Níže grafické znázornění problému předluženosti regionu z www.mapaexekuci.cz, čím tmavší barva, tím větší podíl obyvatel v exekuci. Data jsou z roku 2017.

Obrázek č. 2 – Grafické znázornění problémů předluženosti regionu (Zdroj: www.mapaexekuci.cz)

Množství jednotlivých typů exekucí podle četnosti ukazuje níže uvedený vytvořený graf, vytvořený pro několik obcí Osoblažska (zahrnující i obce spolupracující s ASZ) v rámci tvorby Střednědobého plánu sociálních služeb v loňském roce.

Graf 2 - Podíl osob na počtu exekucí (Zdroj: Analýza potřeb poskytovatelů služeb⁸, upraveno, data za rok 2017)

Odborné sociální poradenství, zaměřené na finanční problémy a zadluženost poskytuje v regionu místní nezisková organizace Althaiia, o.p.s, která má pobočky v obcích Dívčí Hrad, Hlinka, Osoblaha a Slezské Pavlovice.

K tomu se váže téma oddlužení v insolvenčním řízení. Ke konci roku 2018 bylo dle insolvenčního rejstříku v procesu povoleného oddlužení celkem 55 osob (14 Dívčí Hrad, 9 Hlinka, 29 Osoblaha, 3 Slezské Pavlovice). To je pouhých 11 % z celkového počtu osob s exekucemi v lokalitě. Potvrzuje to premisu, že dosavadní podmínky pro oddlužení byly nastaveny nevhodně (novela insolvenčního zákona je účinná až o 1. 6. 2019). S platností novely insolvenčního zákona se očekává velký nárůst žádostí o vstup do oddlužení (odhadem x násobek dnešního počtu žádostí a osob v oddlužení).

V roce 2018 i 2017 bylo podáno jen 10 insolvenčních návrhů osob s trvalým bydlištěm v dotčených obcích, spojených s povolením oddlužení. Viz. tabulka č. 8 Počet návrhů na oddlužení.

Tabulka č. 8 – Počet návrhů na oddlužení (Zdroj: vlastní zpracování)

Povolené návrhy na oddlužení	2017	2018
Dívčí hrad	3	2
Hlinka	1	1
Osoblaha	6	6
Slezské Pavlovice	0	1
Celkem	10	10

⁸ Analýza potřeb poskytovatelů sociálních služeb Osoblažska: Střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb OSoblažska [online]. 2018 [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: <http://osoblaha.cz/wp-content/uploads/2019/01/Analýza-potreb-poskytovatelu-socialnich-sluzeb-Osoblazska.pdf>. Osoblažský cech z. s./Obec Osoblaha. S. 14

2.2.1 Dluhy občanů vůči obcím

Jednotlivé obce spravují a vymáhají pohledávky od dlužných občanů různými způsoby. Z hlediska prevence vzniku dlužné částky se například v Dívčím Hradě osvědčily krátkodobé nájemní smlouvy⁹, v obci Hlinka si zase pochvalují poskytované odborné sociální poradenství NNO Althaia, o.p.s. Dle vedení obce Osoblaha se dluhy na nájemném a odpadech prakticky nevyskytují, vyjma několika obyvatel soukromých bytových domů na ulici Hlavní č.p.125 – 133. Přehled a výši dluhů u jednotlivých obcí poskytuje tabulka.

Tabulka č. 9 – Výše dluhů u jednotlivých obcí (Zdroj: Situační analýza Osoblažska)

Obec	Dluh za nájemné a služby	Počet dlužníků	Dluh za komunální odpad	Počet dlužníků	Způsob vymáhání
Dívčí Hrad	188 084 Kč	21	18 514 Kč	55	Upomínky a urgencye, splátkové kalendáře, krátkodobé smlouvy, v jednom případě žaloba a exekuce
Hlinka	0	0	Minimum	Minimum	Písemná upomínka, splátkový kalendář
Osoblaha	Minimum	Minimum	18 653	17	Ojedinele splátkové kalendáře
Slezské Pavlovice	Nezjištěno	Nezjištěno	Nezjištěno	Nezjištěno	Nezjištěno

⁹ Nejdrívě je smlouva čtyřikrát po sobě uzavírána na 3 měsíce, pokud se nájemník osvědčí pak dvakrát po sobě na 6 měsíců a následně s možností až na dobu neurčitou.

3 Analytická část – kvalitativní část

3.1 Popis metody

Metoda, „stromování“ vychází z uplatňovaného přístupu logického rámce, jehož cílem je detailní a přehledné znázornění problémů a příčin, které vedou k nežádoucím jevům v lokalitě. Metoda práce stojí na definici tzv. „jádrového problému“, který obecně vystihuje nežádoucí situaci. Tento obecný problém je dále doplňován o jasně definované příčiny a podpříčiny, které jej způsobují. Vše je zaznamenáváno do přehledné mentální mapy tzv. „stromu problémů a příčin“, který poskytuje ucelený obrázek toho, jak hluboký jádrový problém je a co konkrétně jej způsobuje. Následuje prioritizace problémů, tzn. vymezení těch, které lokalitu nejvíce trápí. Poté dochází ke stanovení intervencí, opatření k řešení vymezených problémů a příčin.

Tato metoda byla použita při jednání pracovní skupiny pro TAP v měsíci dubnu a květnu 2019, vznikl „strom problémů a příčin“, který byl zapracován do textu analytické části dokumentu a způsoby jejich řešení. Před samotnou analýzou byl stanoven tzv. jádrový problém a vymezena cílová skupina (CS).

Na definici problémů a příčin se podíleli zástupci těchto organizací:

Obec Osoblaha

Obec Dívčí Hrad

Obec Hlinka

Obec Slezské Pavlovice

Althaia, o.p.s.

Osoblažský cech, z.ú.

Úřad práce

Domov pro seniory Osoblaha, o.p.s.

MAS rozvoj Krnovska

Zástupci místních zaměstnavatelů

3.2 Analýza problému a příčin

Vzhledem k dlouhodobému nepříznivému vývoji, míře nezaměstnanosti a omezeným pracovním příležitostem na Osoblažsku je aktivní řešení nezaměstnanosti jednou z priorit zapojených obcí. Z hlediska přístupu k řešení nezaměstnanosti je přínosné průběžně vyhodnotit aktuální situaci v regionu. Za tímto účelem proběhla v období duben a květen 2019 celkem 3 setkání s místními aktéry (zástupci obcí, úřadu práce, zaměstnavatelů, neziskových organizací apod.), v rámci kterých proběhla kvalitativní část analýzy problému a jeho příčin aplikací metody logického rámce, tzv. „stromování“.

Účastníci pracovního setkání formulovali jádrový problém, vymezili cílovou skupinu a identifikovali příčiny problému ze čtyř hledisek – z hlediska cílové skupiny, majitelů aktiv, z lokálního hlediska a systémového hlediska.

3.2.1 Jádrový problém

Jako jádrový problém byl členy pracovní skupiny definován vysoký podíl nezaměstnaných obyvatel.

3.2.2 Cílová skupina

Cílová skupina (viz definice jádrového problému) byla pro potřeby pracovní skupiny a tematického akčního plánu blíže charakterizována jako:

- osoby s nízkým vzděláním (včetně osob s neukončeným základním vzděláním)
- zejména ženy / matky, samoživitelky, osoby pečující o osobu blízkou
- neregistrovaní uchazeči o zaměstnání při ÚP
- osoby v exekuci, předlužené osoby
- osoby 55+, osoby před důchodem
- osoby s pracovním omezením
- mládež a mladí dospělí (včetně absolventů)
- dlouhodobě nezaměstnaní (včetně opakované nezaměstnanosti).

3.2.3 Příčiny problému

Pracovní skupina jako jednu z příčin vysokého podílu nezaměstnaných obyvatel v lokalitě identifikovala nedostatečnou informovanost cílové skupiny, a to zejména v oblasti možných sociálních dávek, v problematice exekucí, výpočtu důchodu apod. To je způsobeno jak přístupem cílové skupiny, která aktivním způsobem neřeší budoucnost a často samostatně nevyhledává informace¹⁰, tak také nedostatečným informováním o volných pracovních místech ze strany úřadu práce.

Vysoká nezaměstnanost úzce souvisí s finanční situací obyvatel. Pracovní skupina vnímá, že cílová skupina má potíže s hospodařením s financemi a jsou zadlužení nebo mají exekuce. Důvodem je nedostatečná finanční gramotnost, přebírání vzorů od rodičů nebo dokonce zadlužování dětí rodiči, kteří za ně neplatí odpad či půjčky. Významnou roli také hrají nízké příjmy v regionu a současně snadno dostupné půjčky, což vede k dalšímu zadlužování.

Podstatnou roli rovněž hrají zvýšené náklady na hledání práce, protože v důsledku nedostatku pracovních příležitostí musí cílová skupina na pohovory dojíždět. Výjimkou není ani navyšování nákladů na hledání práce v situacích, kdy jsou uchazeči o zaměstnání posíláni Úřadem práce na některá pracovní místa, kde je patrné, že je nezaměstnatelní¹¹. Pro splnění povinností však musí i přesto zaměstnavatele osobně navštívit a vyřídít potřebnou administrativu.

Významnou příčinou je neuplatnitelnost cílové skupiny na trhu práce. Zaměstnavatelé nejsou ochotni z důvodu velké zátěže pro účetní zaměstnávat lidi s exekucemi. Důvodem je také nízká kvalifikace. Děti v důsledku nedostatku financí v rodině nebo v důsledku nedostatečné podpory ze strany rodiny nedokončují vzdělání. V blízkém okolí také chybí perspektivní obory, někteří nezaměstnaní tak mají nevyhovující kvalifikaci.

Pracovní skupina formulovala, že na Osoblažsku chybí pracovní místa pro specifické skupiny obyvatel a systém prostupného zaměstnávání. V důsledku dlouhodobé nezaměstnanosti pak dochází u cílové skupiny ke ztrátě pracovních návyků. Mezi cílovou skupinou je pak i významná skupina starších osob, které nejsou pro zaměstnavatele perspektivními uchazeči o zaměstnání. Pro osoby starší 55 let s nízkou kvalifikací, případně kvalifikací zaměřenou na zemědělství či textilní odvětví, je těžké svou kvalifikaci změnit, zejména je-li vyžadovaná znalost výpočetní techniky.

¹⁰ Ze zkušenosti partnerů v lokalitě vyplývá, že pro cílovou skupinu je obtížné porozumět výše uvedeným informacím a proto spíše spoléhají na informace od zástupců obcí či místních organizací.

¹¹ Sóló rodiče většinou chodí do práce na 12ti hodinové směny, případně z dané obce není vhodné dopravní spojení na odpolední či noční směny atd.

Další významnou příčinou je nedostatek pracovních příležitostí v lokalitě. V důsledku strukturálních změn vymizely původní zemědělské obory - živočišná a rostlinná výroba. Lidé, kteří se dříve stěhovali do regionu, mají dnes kvalifikaci, která není v tomto regionu uplatnitelná.

V souvislosti se strukturálními změnami také chybí zájem investorů z důvodu odlehlosti regionu, špatné dopravní dostupnosti a nedostatku komerčních prostor či průmyslové zóny. Situaci ani nepříspěvá absence pobídek v regionu pro menší podnikatele, které by mohly iniciovat rozšíření výroby. V regionu je také málo OSVČ, neboť potenciálním zájemcům chybí dostatek informací o možnostech podnikání.

Kvalifikované osoby tak odchází z regionu za lepšími pracovními příležitostmi a do regionu naopak přichází nekvalifikovaní uchazeči o zaměstnání, pro které je pak obtížné nalézt uplatnění na trhu práce.

Pracovní skupina identifikovala jako jednu z příčin problémů také nedostatečnou komunikaci s Úřadem práce. Jak na úrovni spolupráce ÚP se zaměstnavateli, tak s obcemi či neziskovými organizacemi. Mezi problematické oblasti patřila nedostatečná informovanost Úřadu práce o volných pracovních místech, kdy cílová skupina musí někdy navštívit zaměstnavatele pouze z formálních důvodů (potvrzení o nepřijetí), což znamená zvýšené finanční náklady pro uchazeče. Pracovní skupina vidí příčinu v absenci individuálního přístupu Úřadu práce k cílové skupině, zejména pak to, že přístup úřadu nereaguje na aktuální potřeby na trhu práce (např. v souvislosti s rekvalifikacemi).

Významnou příčinou problému je pak zadluženost obyvatel a množství obyvatel v exekuci. To úzce souvisí s vědomým zadlužováním, snadnou dostupností půjček spjatou s tlakem společnosti po nových věcech a následnou koupí na splátky. Dále s tím, že CS dává přednost před povinnými platbami, jako je povinné pojištění, pokutami, apod. jiným platbám, často z důvodu chybějících zdrojů. Důsledkem pak je vznik dluhů či prohlubování zadluženosti. Dochází také k zadlužování dětí jejich rodiči, zejména pro neplacení odpadů či „půjčováním si na své děti“. Narážíme také na nízké mzdy případně nízké příjmy cílové skupiny, což vede k nárůstu zadlužení obyvatelstva případně odlivu kvalifikovaných osob do velkých měst. Nízké příjmy jsou pak důsledkem i příčinou zadlužování, někdy i z důvodu nevhodně nastavených pravidel při výpočtu nezabavitelné částky ze mzdy.

Účastníci Pracovní skupiny pro TAP poukázali na množství problémů na systémové úrovni. Jedná se o nevhodné nastavení současného systému VPP. V rámci kritérií VPP jsou často na VPP doporučovány osoby, které sice splňují podmínky ÚP, nicméně následně nejsou schopni ze zdravotních či jiných důvodů VPP vykonávat. Starostové obcí také upozornili, že žádosti o VPP Úřad práce často vyřizuje na poslední chvíli. Zástupci obcí jsou tak do poslední chvíle ponecháni v nejistotě.

K nedostatku pracovních příležitostí také přispívají nevhodné podmínky zaměstnávání na VPP, které umožňují pouze krátkodobé smlouvy, na které pak nenavazují běžná pracovní místa a cílová skupina tak dostává pouze krátkodobou podporu.

Výše jmenované problémy jsou zapříčiněny nedostatečnou komunikací ÚP s obcemi. Zástupci regionálního ÚP, dle účastníků Pracovní skupiny, nedostatečně informuje nadřízené orgány o podnětech obcí. Systém VPP je tak i přes četné námítky obcí řadu let neměnný.

Ze systémového hlediska byl jako příčina formulován rigidní přístup při poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti, a to například u příspěvku na dojíždění. V důsledku exekucí nemá zpravidla cílová skupina možnost mít zřízen bankovní účet, ten je však nezbytnou podmínkou pro přiznání a vyplacení zmíněného příspěvku.

Samostatnou kapitolou je potom zadlužení obyvatelstva a nastavení systému exekucí. Z hlediska zaměstnavatelů je zaměstnávání zadlužených osob nevhodné – viz výše. Zadlužené osoby proto

často pracují na nevýhodné smlouvy¹², případně načerno. Práci načerno vyhledává cílová skupina také proto, že řešení exekucí je nastaveno demotivačně.

3.2.4 Rizika neřešení situace

Následně pracovní skupina definovala očekávané dopady, které mohou nastat, pokud nebude problém společně s jeho příčinami řešen. Patří mezi ně prohlubování nízké uplatnitelnosti mladých lidí na otevřeném trhu práce a s tím související práce načerno. Ta je nejenom dostupná, ale také ekonomicky výhodnější zejména pro zadlužené obyvatele, jejichž reálný příjem z legálního zaměstnání po exekučních srážkách by byl stejný nebo dokonce menší, než pokud zůstanou nezaměstnaní a budou příjemci sociálních dávek. Logickou návazností neřešené nezaměstnanosti je tedy zvýšení zadluženosti obyvatel a posílení závislosti na sociálním systému.

Pracovní skupina dále očekává opakovaný návrat na úřad práce (např. po VPP) a nezájem cílové skupiny o práci mimo region zejména z důvodu zvýšených nákladů a ztížené dopravní dostupnosti, naopak ještě výraznější posílení odlivu perspektivních mladých lidí z regionu.

Mezi důležité obavy patří narušení vzájemných sousedských vztahů v obci, nárůst kriminality a posílení možnosti nákupu nemovitostí spekulanty (tzv. byznys s chudobou v souvislosti se ztrátou nemovitostí z důvodu exekuce).

3.2.5 Dosavadní přístupy k řešení problematiky nezaměstnanosti a zadluženosti

Místní aktéři se k řešení vysoké míry nezaměstnanosti, a to zejména dlouhodobé nezaměstnanosti, staví aktivně. Níže uvedené nástroje jsou realizovány v souladu se Strategickým plánem sociálního začleňování Osoblažsko 2015 – 2018. Jedná se o:

- Projekt OPZ „**Sociální začleňování osob na Osoblažsku a zvýšení jejich úspěchu na otevřeném trhu práce**“¹³, který byl realizován od 1. 10. 2016 do 30. 9. 2019, celkové způsobilé výdaje: 8 145 938,46 Kč. Cílem projektu bylo pomoci osobám z cílové skupiny začlenit se zpět do společnosti a na otevřený trh práce prostřednictvím třech aktivit projektu:
 - Pomocí programů pro získávání, obnovu a udržení pracovních návyků a dovedností CS.
 - Vytvořením tréninkových prac. míst dosáhnou fyzické aplikace a ukotvení získaných dovedností CS.
 - Prostřednictvím aktivní komunikace s podnikateli vytvořit vhodné prostředí pro uplatnění CS na trhu práce.
 - vybudování dvou sociálních podniků, které zaměstnávají dlouhodobě nezaměstnané (mimo prostředky KPSVL)
 - „**Osoblažské odpady, s. r. o.**“ – obce Dívčí Hrad, Hlinka a Osoblaha založily společný sociální podnik Osoblažské odpady, s.r.o.¹⁴ s cílem podpořit třídění odpadů mezi svými občany a zvýšit zaměstnanost na Osoblažsku. (realizováno mimo KPSVL)
 - „**Sladké Osoblažsko, s.r.o.**“ - prostředky z dotace z rozpočtu Moravskoslezského kraje byly použity na rekonstrukci výroby marmelád, džemů a pečených čajů a na související náklady - projektová dokumentace a také na vybavení¹⁵.

¹² Smlouvy o dílo, dohody o provedení práce atd.

¹³ Projekt KPSVL – registrační číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_026/0003566. Celkové způsobilé výdaje projektu - 8 145 938,46 Kč

¹⁴ Více zde: <https://www.klastr-socialnich-podniku.cz/dotace-ms-kraje/osoblazske-odpady-s-r-o/>

¹⁵ Více zde: <https://www.klastr-socialnich-podniku.cz/dotace-ms-kraje/sladke-osoblazsko-s-r-o/>

- Zřízení a realizace veřejně prospěšných prací (tzv. VPP) v rámci aktivní politiky zaměstnanosti

V oblasti dluhové problematiky byl realizován:

- projekt OPZ „**Sociální služby v Osoblažském regionu**“¹⁶ byl realizován od 1.7.2016 do 30.6.2019, celkové způsobilé výdaje: 5 165 987,50 Kč. Hlavním cílem projektu bylo poskytování sociálně aktivizačních služeb a odborného sociálního poradenství a cíleně zaměřených fakultativních činností směřujících ke zvyšování finanční gramotnosti a zaměstnatelnosti cílovým skupinám.

3.2.6 Priority a zdůvodnění potřeby

Ve Strategickém plánu sociálního začleňování Osoblažsko 2015 – 2018 byla řešena oblast zaměstnanosti. Dluhová problematika pak v rámci oblasti Rozvoj sociálních služeb, konkrétně v rámci poskytování odborného sociálního poradenství.

Na základě dosavadní realizace je patrná účinnost individuální a skupinové práce zaměřené na posílení kompetencí pro uplatnění na trhu práce ve spojení s posilováním praktických pracovních zkušeností. Jako efektivní se jeví propojení aktivit integrace na trh práce a dluhového poradenství. Aktuální situace prostředí sociálního vyloučení, i přes identifikované pozitivní dopady související s realizací projektů, nadále vyžaduje nadstandardní přístup a podporu ze zdrojů ESF. Příležitost k navázání aktivit umožní kontinuální a dlouhodobější práci s cílovou skupinou a zlepšování spolupracujícího prostředí mezi obcemi, zaměstnavateli a dalšími aktéry (především ÚP). Místní aktéři vnímají jako důležité důkladně vyhodnotit, které aktivity směřují k posílení uplatnění na trhu práce, a dále je rozšířit pro zvýšení efektivity daných opatření.

Jako nezbytné tedy PS spatřuje propojení s aktivitami reagujícími na vysokou míru zadluženosti v obcích, což je jedna z výrazných bariér při uplatnění CS na trhu práce. Potřeba rozšíření aktivit dluhového poradenství směřující ke komplexnímu způsobu řešení této problematiky, např. včetně podávání návrhu na oddlužení či spolupráce se zaměstnavateli.

Zadlužení osob je celospolečenský problém, který zasahuje širokou vrstvu obyvatel. Zvláště ohroženou skupinou jsou sociálně vyloučení, kdy zatížení exekucemi se stává normou a předlužení vytváří podmínky pro další zhoršení ve všech oblastech – zaměstnanost, bydlení, vzdělávání, mezilidské vztahy a s tím spojené ohrožení sociálně-patologickými jevy, jako je užívání návykových látek, kriminalita atd. Snížení počtu zadlužených osob naopak vytváří podmínky pro zlepšení ve všech výše uvedených oblastech. Situace v prostředí zadluženosti byla dlouhou dobu nastavena spíše pro prohlubování tohoto jevu. Právě probíhající „reforma“ všech podmínek (např. novela insolvenčního zákona, nový zákon o spotřebitelském úvěru, novela exekučního řádu, novela vyhlášky o nezabavitelné částce) má přispět pro řešení předluženosti nemalé části obyvatel. Společně se změnami na legislativní úrovni musí dojít k udržení a navýšení kapacit a kvality poskytovaných služeb dluhových poraden (např. v rámci OSP), působit směrem k zaměstnavatelům (kteří jsou administrativně i provozně zatíženi zaměstnáváním osob s exekucemi či insolvenčními) a v neposlední řadě působit preventivně na obyvatele - primární prevence dětí a mládeže, kampaně proti zadlužování, finanční, dluhová a právní gramotnost, neformální vzdělávání atd.

¹⁶ Projekt KPSVL – registrační číslo projektu: CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_026/0002214. Celkové způsobilé výdaje projektu - 5 165 987,50 Kč

Členové pracovní skupiny na základě dosavadních zkušeností z realizace opatření identifikovali jako hlavní priority následující témata:

- nedostatek informovanosti CS
- nedostatek pracovních příležitostí v lokalitě
- neuplatnitelnost cílové skupiny na trhu práce
- zadluženost obyvatel

4 Návrhová část

Tematický akční plán Osoblažska je zaměřen na oblast zaměstnanosti a dluhové problematiky. Důvodem je vysoká míra nezaměstnanosti, která v dubnu 2019 dosahovala v obci Hlinka 8%, v obci Dívčí Hrad 8,2%, v obci Osoblaha 14,2% a v obci Slezské Pavlovice 18,2%, přičemž průměrná nezaměstnanost v celé ČR byla 2,7%. S vysokou mírou nezaměstnanosti se Osoblažsko potýká dlouhodobě, je způsobená mnoha faktory, které jsou popsány v analytické části tohoto dokumentu. Dalším, ne méně závažným problémem, který významně ovlivňuje právě i zaměstnanost, je zadlužení místních obyvatel a množství exekucí. Jejich podíl se (dle dat z Mapy exekucí z roku 2017) v zapojených obcích pohybuje mezi 29,14% a 38,62%.

K řešení těchto problémů vznikla pracovní skupina, která identifikovala problémy a stanovila následující priority a cíle pro období 2019 – 2022:

Priorita: Snížit podíl nezaměstnaných na Osoblažsku

Cíl: Do roku 2022 zvýšit informovanost a připravenost CS na trh práce

Tento cíl bude naplňován prostřednictvím skupinových motivačních a vzdělávacích kurzů pro nezaměstnané k zajištění dostatečné informovanosti, dostatečných schopností a dovedností pro uplatnění na trhu práce a ke zvýšení motivovanosti řešit svou životní situaci. Dále pak pracovním poradenstvím pro nezaměstnané k získání a udržení zaměstnání a realizací vzdělávacích a osvětových aktivit lepší orientaci v oblasti financí a dluhů. Dojde rovněž k vzniku sítě místních aktérů, tzv. Platformy zaměstnanosti Osoblažska.

Cíl: Do roku 2022 zvýšit počet pracovních příležitostí na Osoblažsku

V rámci tohoto cíle budou vytvořena vhodná pracovní místa pro CS ve formě tréninkových pracovních míst za účelem získání praktických schopností a dovedností pro otevřený trh práce a ve formě pracovních míst v sociálních podnicích. Dále bude CS podpořena při přechodu do standardních pracovních míst. Bude také prohlubována spolupráce obcí a Moravskoslezského kraje. Obce a místní zaměstnavatelé budou aktivně využívat dotačních výzev MSK a dalších institucí ke zvýšení zaměstnanosti.

Cíl: Do roku 2022 zvýšit uplatnitelnost a udržitelnost CS na trhu práce

Tohoto cíle bude dosaženo realizací individuální podpory CS přímo v prostředí zaměstnavatele ve formě mentorství, koučinku a (např. dluhové poradenství zaměřené na exekuce, srážky ze mzdy, stabilizaci rodinného rozpočtu po nástupu do zaměstnání, dále sladění pracovního a soukromého života směřující k udržení zaměstnání).

Cíl: Do roku 2022 snížit míru zadluženosti CS

Bude vytvořena Dluhová platforma k rozvoji spolupráce a síťování zástupců obcí, NNO, zaměstnavatelů, ÚP a dalších aktérů. Bude realizováno dluhové poradenství, kdy součástí bude také poskytování služeb v oblasti oddlužení. Pracovníci z řad obcí a NNO budou průběžně vzdělávání v dluhové problematice. Pro zaměstnavatele budou připraveny vzdělávací akce k zlepšování informovanosti o povinnostech při zaměstnávání předlužených osob.

4.1 Strategie intervence

1 Strategie intervence (název):	Snížit podíl nezaměstnaných osob na Osoblažsku				
Tematická oblast/ tematické oblasti (v případě průřezových)	Zaměstnanost / Dluhová problematika				
1.1. Obecný cíl: Do roku 2022 zvýšit informovanost a připravenost CS na trh práce	Očekávaná změna/dopad: CS získá aktuální dovednosti a vědomosti v oblasti pracovního trhu a dluhové problematiky	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika¹⁷ (kapacitní, externí, apod.): Nezájem CS Nedostatečná komunikace s CS Nevhodně zvolený způsob komunikace s CS		
1.1.1 Specifický cíl: Realizovat skupinové motivační a vzdělávací kurzy pro nezaměstnané	Očekávaná změna/dopad: CS získá dostatek informací, schopností a dovedností nezbytných pro hledání a získání práce na otevřeném trhu práce CS získá motivaci zlepšit svou životní situaci	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem nezaměstnaných Nedostatek lektorů Nevhodně zvolená témata pro motivační a vzdělávací kurzy		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.1.1	2020 – 2022	NNO, obce	5 bloků motivačně vzdělávacích aktivit (1 blok 50 hodin). 50 podpořených osob	OPZ 2.1	12 000 000,-
1.1.2 Specifický cíl: Zavést pracovní poradenství pro	Očekávaná změna/dopad: CS získá znalosti a dovednosti nezbytné pro získání a udržení zaměstnání na trhu práce	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem CS		

¹⁷ Závěry a doporučení vyplývající z analýzy rizik (viz příklad shrnutí výsledků doporučeného postupu analýzy rizik).

nezaměstnané					
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.2.1	2020 – 2022	NNO, obce	100 podpořených osob	OPZ 2.1	viz alokace 1.1.1.1
1.1.3 Specifický cíl: Realizovat vzdělávací a osvětové aktivity v oblasti finanční a dluhové problematiky	Očekávaná změna/dopad: CS získá znalosti a dovednosti z oblasti financí a dluhů CS usiluje o zlepšení a stabilizaci své finanční situace.		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem CS	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.3.1	2020 – 2022	NNO, obce	5 vzdělávacích bloků, podpořeno 50 osob, 12 osvětových aktivit	OPZ 2.1	viz alokace 1.1.1.1
1.1.4 Specifický cíl: Vytvořit Platformu zaměstnanosti Osoblažsko	Očekávaná změna/dopad: Vznikne síť aktérů složené ze zástupců obcí, terénních a sociálních pracovníků, dluhových poradců, Úřadu práce a dalších relevantních partnerů		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem partnerů	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.1.4.1	2020 – 2022	NNO, obce	1 platforma zaměstnanosti 4 setkání platformy	Bez fin. nákladů	Bez alokace

1 Strategie intervence	Snížit podíl nezaměstnaných osob na Osoblažsku
---	---

(název):					
Tematická oblast/ tematické oblasti (v případě průřezových)		Zaměstnanost / Dluhová problematika			
1.2. Obecný cíl: Do roku 2022 zvýšit počet pracovních příležitostí na Osoblažsku		Očekávaná změna/dopad: CS bude mít více pracovních příležitostí	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika¹⁸ (kapacitní, externí, apod.): Ekonomická krize Nezájem cílové skupiny	
1.2.1 Specifický cíl: Vytvořit vhodná pracovní místa pro CS ve formě tréninkových pracovních míst		Očekávaná změna/dopad: U CS dojde k obnově či získání pracovních návyků Vytvořením tréninkových pracovních míst CS získá praktické schopnosti a dovednosti důležité pro získání standardního pracovního místa CS bude mít možnost vyzkoušet si různé pracovní pozice	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem zaměstnavatelů o tréninková pracovní místa pro CS	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.2.1.1	2020 – 2022	NNO, obce	15 tréninkových pracovních míst	OPZ 2.1	Viz alokace 1.1.1.1
1.2.2 Specifický cíl: Vytvoření pracovních míst v sociálních podnicích		Očekávaná změna/dopad: U CS dojde k obnově či získání pracovních návyků Vytvořením tréninkových pracovních míst CS získá praktické schopnosti a dovednosti důležité pro získání standardního pracovního místa	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem CS	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:

¹⁸ Závěry a doporučení vyplývající z analýzy rizik (viz příklad shrnutí výsledků doporučeného postupu analýzy rizik).

1.2.2.1	2020 – 2022	Sociální podnikatelé	7 vytvořených pracovních míst	OPZ, IROP	-
1.2.3 Specifický cíl: Podpořit CS při získávání standardních pracovních míst (návazně po tréninkových pracovních místech)	Očekávaná změna/dopad: CS je motivována k udržení pracovního místa CS usiluje o zlepšení a stabilizaci své životní situace		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem zaměstnavatelů Nezájem CS	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.2.3.1	2020 – 2022	NNO, obce	10 osob	OPZ 2.1	viz alokace 1.1.1.1
1.2.4 Specifický cíl: Prohloubit spolupráci obcí a Moravskoslezského kraje a podpořit obce a zaměstnavatele při získávání finančních prostředků na rozvoj lokality	Očekávaná změna/dopad: Prohloubená spolupráce obcí a Moravskoslezského kraje Obce a zaměstnavatelé se aktivně zapojují do dotačních výzev MSK a dalších institucí		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem obcí a zaměstnavatelů	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.2.4.1	2020 – 2022	NNO, obce	Podané projektové žádosti	Náklady obcí a zaměstnavatelů	-

1 Strategie intervence (název):	Snížit podíl nezaměstnaných osob na Osoblažsku				
Tematická oblast/ tematické oblasti (v případě průřezových)	Zaměstnanost / Dluhová problematika				
1.3 Obecný cíl: Do roku 2022 zvýšit uplatnitelnost a udržitelnost CS na trhu práce	Očekávaná změna/dopad: CS nachází uplatnění na trhu práce	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika¹⁹ (kapacitní, externí, apod.): Ekonomická krize Nezájem CS		
1.3.1 Specifický cíl: Zajistit podporu CS směřující k udržení zaměstnání	Očekávaná změna/dopad: CS je motivována k udržení pracovního místa SC je schopná řešit problémy bránící udržení zaměstnání	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Neochota zaměstnavatelů Nezájem CS		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.3.1.1	2020 – 2022	<i>NNO, obce</i>	100 podpořených osob	OPZ 2.1	Viz alokace 1.1.1.1
1.3.2 Specifický cíl: Zajistit individuální podporu CS v prostředí zaměstnavatele ve formě poradenství, mentorství a koučinku	Očekávaná změna/dopad: CS se vzdělává a individuálně rozvíjí své schopnosti a dovednosti v prostředí zaměstnavatele	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem CS Nedostatek poradců, mentorů či koučů		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor	Náklady	Alokace:

¹⁹ Závěry a doporučení vyplývající z analýzy rizik (viz příklad shrnutí výsledků doporučeného postupu analýzy rizik).

			výsledku:	/zdroj:	
1.3.2.1	2020 – 2022	NNO, obce	40 podpořených osob	OPZ 2.1	viz alokace 1.1.1.1

1 Strategie intervence (název):	Snížit podíl nezaměstnaných osob na Osoblažsku				
Tematická oblast/ tematické oblasti (v případě průřezových)	Zaměstnanost / Dluhová problematika				
1.4 Obecný cíl: Do roku 2022 snížit míru zadlužení CS	Očekávaná změna/dopad: CS je schopná efektivně řešit potíže v souvislosti se zadlužeností.	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika²⁰ (kapacitní, externí, apod.): Ekonomická krize		
1.4.1 Specifický cíl: Realizace dluhového poradenství (včetně navýšení kapacit)	Očekávaná změna/dopad: Navýšení kapacit dluhových poradců včetně zajištění akreditovaných pracovníků pro poskytování služeb v oblasti oddlužení	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezískání akreditace potřebné k podávání návrhů na oddlužení		
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.4.1.1	2020 – 2022	NNO, obce	100 klientů / rok, navýšení o 1 úv.	OPZ 2.1	Viz alokace 1.1.1.1
1.4.2 Specifický cíl: Realizovat vzdělávací akce pro zaměstnavatele zadlužených či	Očekávaná změna/dopad: Zaměstnavatelé znají své povinnosti, které pro ně vyplývají ze zaměstnávání předlužených osob Zaměstnavatelé získají znalosti a dovednosti nezbytné	Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem zaměstnavatelů		

²⁰ Závěry a doporučení vyplývající z analýzy rizik (viz příklad shrnutí výsledků doporučeného postupu analýzy rizik).

předlužených osob.	k zaměstnávání předlužených osob a sníží se bariéry při zaměstnávání předlužených osob				
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.4.2.1	2020 – 2022	NNO, obce, ASZ	3 semináře	Jiné zdroje	-
1.4.3 Specifický cíl: Vytvořit Dluhovou platformu Osoblažsko	Očekávaná změna/dopad: Podpora spolupráce a síťování zástupců obcí, NNO, zaměstnavatelů, ÚP a dalších relevantních partnerů v oblasti dluhové problematiky vytvořením dluhové platformy		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Neúčast místních aktérů na jednáních platformy	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.4.3.1	2020 – 2022	NNO, obce, ASZ	1 dluhová platforma, 5 setkání dluhové platformy	Jiné zdroje	Bez alokace
1.4.4 Specifický cíl: Realizovat vzdělávací akce pro pracovníky obcí a NNO v oblasti dluhového poradenství	Očekávaná změna/dopad: Terénní a sociální pracovníci a dluhovní poradci získají znalosti a dovednosti v oblasti dluhové problematiky		Cílová skupina: viz kap. 3.3.2	Rizika: Nezájem partnerů	
Opatření:	Termín:	Garant:	Indikátor výsledku:	Náklady /zdroj:	Alokace:
1.4.4.1	2020 – 2022	NNO, obce, ASZ	5 vzdělávacích akcí	Obce, NNO	-

4.2 Analýza rizik

V této části jsou uvedeny informace o možných překážkách, které mohou nastat při realizaci konkrétních opatření. Tato část je tvořena identifikací rizik a kroků vedoucích k eliminaci možných negativních dopadů. Na straně CS lze identifikovat riziko jejího nedostatečného zájmu. Toto riziko je velmi akutní u sociálně vyloučených osob a osob ohrožených sociálním vyloučením. Na straně realizátora je možné zmínit nevhodně zvolený styl komunikace s cílovou skupinou. Jistým ohrožením je i nespolupráce s dalšími významnými aktéry řešení – zaměstnavatelé, ÚP atd.

Tabulka č. 10 – Analýza rizik

Název rizika	Pravděpodobnost	Závažnost	Vyhodnocení	Prevence
Nezájem CS	Střední	vysoká	průběžně	Motivace CS. Zaměření na potřeby CS.
Nedostatečná komunikace s CS	nízká	střední	průběžně	Práci s CS budou zajišťovat zkušení pracovníci.
Nevhodně zvolený způsob komunikace s CS	nízká	střední	průběžně	Práci s CS budou zajišťovat zkušení pracovníci.
Nevhodně zvolená témata pro motivační a vzdělávací kurzy	nízká	střední	průběžně	Témata budou zvolena na základě skutečných potřeb CS.
Nezájem partnerů (platformy, vzdělávání)	střední	nízká	průběžně	Vhodně zvolená témata vzdělávání. Řešení aktuálních témat. Mapování potřeb.
Nezájem zaměstnavatelů (o tréninková pracovní místa)	střední	vysoká	průběžně	Bude navázáno na spolupráci realizovanou v uplynulém období. Průběžná komunikace se zaměstnavateli o dopadech opatření.
Nezájem zaměstnavatelů (o vzdělávání k zaměstnávání předlužených lidí)	Střední	střední	průběžně	Vhodně zvolená témata vzdělávání na základě potřeb zaměstnavatelů.
Neochota zaměstnavatelů	nízká	vysoká	průběžně	Bude navázáno na spolupráci realizovanou v uplynulém období. Průběžná komunikace se zaměstnavateli o dopadech opatření.

Nedostatek mentorů, koučů	nízká	nízká	průběžně	Spolupráce se zkušenými pracovníky. Zajištění supervize.
Nezískání akreditace potřebné k podávání návrhů na oddlužení	Střední	vysoká	průběžně	Včasné podání žádosti o akreditaci.

5 Implementační část

Implementační fáze Tematického akčního plánu je postavena na základě jasně definovaných činností a rolí jednotlivých subjektů budovaného vztahu.

5.1 Role ASZ

ASZ bude aktivně podporovat obce při realizaci výše uvedených oblastí. Konkrétně budou ze strany ASZ zajišťovány tyto aktivity (včetně společných akcí):

- expertní podpora v oblasti zaměstnanosti a zadluženosti
- úzká spolupráce při průběžném vyhodnocování dokumentu Tematického akčního plánu
- úzká spolupráce při podpoře realizace aktivit vycházejících z Tematického akčního plánu včetně podpory realizace projektových činností
- přenášení podnětů ze strany obce k národním institucím, včetně příslušných resortů
- pomoc při nastavení systému vyhodnocování nastavených opatření
- podpora projektové činnosti ve vztahu k příslušným výzvám ESIF

ASZ vyčlení pro oblast spolupráce jednoho lokálního konzultanta s odpovídajícím úvazkem, který bude obcím Osoblažska k dispozici. Kromě této personální podpory budou dále využity příslušné expertní a výzkumné personální zdroje (dle poptávky k řešenému tématu).

5.2 Role obcí

Obce budou dle závazku aktivně spolupracovat na definovaných cílech v rámci materiálu TAP. Konkrétně bude obec zajišťovat tyto aktivity:

- materiální a organizační podpora realizovaných akcí, včetně jednání utvořených pracovních skupin,
- spolupráce na výzkumné činnosti,
- spolupráce na procesu monitoringu a vyhodnocování příslušných dopadů.

Obce pověří jednoho pracovníka, který bude mít kompetence pro řešení agendy sociálního začleňování, a který bude odpovídat za koordinaci výše uvedeného.

5.3 Systém spolupráce

V rámci přípravy TAP byla utvořena ve spolupráci obcí Osoblažska a ASZ Pracovní skupina TAP, která se začlenila do již existujícího systému lokálního partnerství. Cílem vytvořené Pracovní skupina TAP (dále PS) je:

- a) Fáze přípravy - definování nedostatků a potřeb, příslušných tematických priorit a cílů pro tvorbu TAP,
- b) Fáze implementace – nastavení realizace jednotlivých opatření, včetně realizace identifikovaných projektových opatření,
- c) Fáze vyhodnocení – tato fáze prostupuje všemi výše zmíněnými fázemi, přičemž v závěrečném období tj. v roce 2022 bude materiál finálně vyhodnocen, včetně nabídky dalších doporučujících opatření pro zajištění kontinuity řešené problematiky.

Jednání PS jsou organizačně zajišťována pracovníkem obcí, přičemž na obsahové náplni se společně podílí pracovníci ASZ i obcí. Ročně, s ohledem na fázi spolupráce, budou realizována 2 setkání PS.

Pro zajištění koordinace a synergie řešených témat, včetně návrhu souvisejících projektových opatření, budou informace předávány k vedením obcí i dalších státních i nestátních institucí, které v lokalitě působí tak, aby bylo možné zprávu o realizaci aktivit šířit dále v rámci jednání zastupitelstev.

5.4 Vyhodnocování aktivit TAP a monitoring aktivit

Po dobu spolupráce budou průběžně vyhodnocovány jmenované cíle v rámci TAP a současně bude sledován dopad konkrétních projektových činností. S níže uvedenými výstupy budou průběžně seznamová vedení obcí.

Vyhodnocování TAP

Dokument TAP bude hodnocen v souladu s obsahem příslušného naplnění cíle. Materiál bude průběžně vyhodnocován s níže uvedeným harmonogramem:

Tabulka 11 - Harmonogram vyhodnocení TAP

Termín	Zapojení aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, zapojené obce a další aktéři	Interní zpráva průběžného hodnocení TAP.
2021 (1. pololetí)	ASZ, zapojené obce a další aktéři	Interní zpráva průběžného hodnocení TAP.
2022 (1. pololetí)	ASZ, zapojené obce a další aktéři	Závěrečná zpráva hodnocení TAP, včetně návrhu doporučení návazných opatření.

Při vyhodnocení TAP budou využity:

- Statistické údaje vztahující se k sociálnímu začleňování (zejména pro oblasti zaměstnanosti a dluhové problematiky).
- Výstupy a dopady projektových i neprojektových aktivit realizovaných v rámci aktivit KPSVL či mimo ně.
- Průběžné evaluační zprávy konkrétních opatření vycházejících z TAP.
- Další výzkumná činnost realizovaná na území obcí Osoblažska, včetně dalších šetření, která mají vztah k řešené problematice.

Na procesu hodnocení se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci obcí (a dalších zapojených institucí) při úzké spolupráci s pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, expert pro danou tematickou oblast.

Monitoring:

Nastavení monitoringu projektových činností je podmínkou pro úspěšné vyhodnocení plánů, jejichž cíle jsou spjaty se zdroji ESF. Pro monitoring projektových aktivit byl ASZ vytvořen proces (viz příloha), který se zaměřuje na reflexi změn (zamýšlených i nezamýšlených), které jsou dosahovány realizovanými aktivitami projektu v území sociálně vyloučených lokalit a územích, na něž se zaměřuje příslušný Tematický akční plán.

Tabulka 12 - Harmonogram monitoringu dopadů TAP

Termín	Zapojení aktéři	Výstup
2020 (1. pololetí)	ASZ, zapojené obce, realizátor projekt	Nastavení monitoringu dle aktuální metody a parametrů.
2021 (1. pololetí)	ASZ, zapojené obce, realizátor projekt	Interní zpráva průběžného monitoringu.
2022 (1./2. pololetí)	ASZ, zapojené obce MMO, realizátor projekt	Závěrečná zpráva hodnocení dopadového monitoringu projektu.

Podobně jako na procesu vyhodnocení TAP, tak i na monitoringu, se budou aktivně podílet konkrétní pracovníci obcí (a dalších zapojených institucí) při úzké spolupráci s pracovníky ASZ – lokální konzultant, výzkumník, expert pro danou tematickou oblast.

Seznam zkratk

ASZ	Agentura pro sociální začleňování
CS	Cílová skupina
KPSVL	Koordinovaný přístup k sociálně vyloučeným lokalitám
NNO	Nestátní neziskové organizace
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OPZ	Operační program Zaměstnanost
PS	Pracovní skupina
SPSZ	Strategický plán sociálního začleňování Osoblažsko 2015 - 2019
SVL	Sociálně vyloučená lokalita
TAP	Tematický akční plán
z.s.	Zapsaný spolek

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Vybrané obce Osoblažska

Obrázek č. 2 – Grafické znázornění problémů předluženosti regionu

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Vývoj počtu obyvatel vybraných obcí Osoblažska

Tabulka č. 2 – Podíl nezaměstnaných osob

Tabulka č. 3 – Ekonomicky aktivní obyvatelé podle odvětví

Tabulka č. 4 – Vývoj počtu nezaměstnaných v obcích

Tabulka č. 5 – Počet volných míst

Tabulka č. 6 – Obyvatelstvo dle stupně vzdělání

Tabulka č. 7 – Přehled statistik zatížení obyvatel vybraných obcí Osoblažska exekucemi

Tabulka č. 8 – Počet návrhů na oddlužení

Tabulka č. 9 – Výše dluhů u jednotlivých obcí

Tabulka č. 10 – Analýza rizik

Tabulka č. 11 - Harmonogram vyhodnocení TAP

Tabulka č. 12 - Harmonogram monitoringu dopadů TAP

Seznam grafů

Graf č. 1 – Vývoj počtu obyvatel vybraných obcí Osoblažska v produktivním věku 15 – 64 let

Graf č. 2 – Podíl osob na počtu exekucí

Seznam zdrojů

- Agentura pro sociální začleňování. (2015) Strategický plán sociálního začleňování Osoblažsko 2015 – 2018.
- Agentura pro sociální začleňování. (2019) Situační analýza Osoblažska, Analýza sociálního vyloučení na území vybraných obcí regionu.
- Střednědobé plánování rozvoje sociálních služeb Osoblažska. (2019) Analýza potřeb zadavatelů na Osoblažsku.
- www.mapy.cz
- www.mapaexecuci.cz
- www.klastr-socialnich-podniku.cz
- www.czso.cz
- www.risy.cz
- www.csu.cz

Seznam příloh

1. Financování TAP
2. Celkový přehled indikátorů TAP
3. Monitoring realizovaných projektových aktivit – monitorovací list